

Nijmegen

Houtkachels en open haarden

Gebruik, meningen, overlast

Augustus 2021

Bureau Onderzoek en Statistiek, gemeente Nijmegen

Samenvatting

Houtstook is een veel besproken thema in relatie tot gezondheid, luchtkwaliteit en overlastproblematiek. Met de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA) en het opstellen van het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit heeft onze gemeente de ambitie om de uitstoot van houtstook te verminderen.

Inzicht verkrijgen in het thema is soms complex. Doel van dit onderzoek onder Nijmegenaren is het verkrijgen van inzicht in meningen, gedrag en ervaringen rond houtstook. In juli 2021 legden we een vragenlijst (zie bijlage) voor aan het Nijmeegse stadspanel, ruim 4.100 betrokken Nijmegenaren.

1 op 6 heeft houtkachel, vooral sfeerverwarming

Van de Nijmeegse paneleden beschikt 17% over een houtkachel, hout-gestookte haard of pellet-kachel in de woning. Dat is vergelijkbaar met een eerdere meting uit 2016. Een behoorlijk deel (ongeveer 1/3e) van deze stookmiddelen is ouder dan 25 jaar. Tegelijkertijd is bijna de helft jonger dan 15 jaar.

Het gebruik is voornamelijk sfeerverwarming. Zo'n 8% van de Nijmeegse kachel- of haardbezitters gebruikt deze vooral als hoofdverwarming. In het afgelopen stookseizoen (oktober – april) gebruikte een derde deel van de panelleden de houtkachel frequent: van wekelijks tot dagelijks. Tegelijkertijd is er ook een kwart dat minder dan 1x in de maand stookt en daarnaast een kwart dat aangeeft geen gebruik te maken van kachel of open haard.

Goed stookgedrag naar eigen zeggen bekend

Van de panelleden met een houtkachel is naar eigen zeggen 65% bekend met de uitgangspunten van goed stookgedrag, zo'n 17% is hiervan niet op de hoogte. De belangrijkste associaties die naar voren komen zijn 'goed hout', alleen stoken bij passende weersomstandigheden en de manier van aansteken. Een klein deel van de respondenten benoemt andere associaties, die niet direct onder de adviezen van 'goed stookgedrag' kunnen worden geschaard.

De bekendste uitgangspunten van goed stookgedrag zijn het niet stoken van geverfd, gebeitst of geïmpregneerd hout, de schoorsteen minimaal 1 maal per jaar geveegd en vuur uitlaten bij windstil en/of mistig weer. Ongeveer een derde van de panelleden met houtkachel is bekend met stookwijzer.nu en/of stookalert. Ruim 40% is er niet mee bekend.

Vooraf stankoverlast, rook in de woning en zorgen over gezondheid

Zo'n 20% van het stadspanel ervaart in de woonomgeving regelmatig of vaak hinder van houtrook (tijdens het stookseizoen oktober-april). Ruim de helft (54%) ervaart in die periode (bijna) nooit overlast buiten de woning. Binnen de woning speelt overlast in geringere mate. Daar ervaart 14% regelmatig of vaak hinder van houtstook tijdens het stookseizoen.

De hinder bestaat vooral uit stankoverlast, rook in de woning (waaronder slaapkamer), zorgen over gezondheidsrisico's en het niet prettig in de tuin kunnen zitten. De diverse meldingsmogelijkheden voor overlast van houtrook lijken niet echt bekend, behoudens de meld- en herstelapp (bij 48% bekend).

Vooral steun voor voorlichting en stookverbod

Om en nabij de helft van de panelleden vindt de luchtkwaliteit in Nijmegen slechter dan in de omgeving van de stad, maakt zich in relatie hiermee zorgen over de eigen gezondheid en/of vindt dat het stoken van hout door particulieren de luchtkwaliteit verslechtert. De gemeente Nijmegen denkt na over mogelijkheden om de impact van houtstook in onze stad te verkleinen. Qua interventies lijkt de meeste steun er te zijn voor:

- Meer voorlichting over houtstook, gezondheidseffecten en melden van overlast (76% panel).
- Het door de gemeente stellen van grenzen/regels rond het verbranden van hout (61%).

Onder kachelbezitters is er een geringer draagvlak voor het stellen van grenzen/regels rond het verbranden van hout: 38% van hen is het hier mee eens. Qua grenzen of regels zijn een algemeen stookverbod en een specifiek(er) stookverbod het meest genoemd (door de gehele groep). Een algemeen stookverbod vooral omdat het duidelijk en effectief is. Een specifiek(er) stookverbod, in relatie tot voorwaarden als binnen dichtbebouwde- of dichtbevolkte stadsdelen, bij bepaalde weertypen of bij een bepaalde drempel qua luchtkwaliteit.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
1. Aanwezigheid en gebruik houtkachels	6
2. Goed stookgedrag	9
3. Overlast van houtrook in stookseizoen	14
4. Luchtkwaliteit: houding, interventie	17
Bijlagen	21

Inleiding

Achtergrond en vraagstelling

Houtstook is op dit moment een veel besproken thema in relatie tot gezondheid, luchtkwaliteit en overlastproblematiek. Met de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA), het opstellen van het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit en een aangenomen motie heeft onze gemeente de ambitie om, voor zover dit binnen de mogelijkheden ligt, de uitstoot van houtstook te verminderen. Mede hierom heeft de gemeente Nijmegen zich in januari 2021 aangesloten bij een pilot houtstook van het SLA.

Inzicht verkrijgen in het thema is soms complex. Met name in het afgelopen stookseizoen is er veel media-aandacht geweest. Er zijn geen directe metingen beschikbaar. Door analyse van overlastmeldingen ontstaat inzicht locatie en mate van ervaren overlast. Daarnaast kan inzicht worden verkregen in opinies, gedrag en ervaringen rond het thema met behulp van vragenlijstonderzoek. De laatste keer dat inwoners van Nijmegen daarover zijn ondervraagd was in 2016. In het gemeentelijk jaarprogramma onderzoek is ruimte geboden voor een nieuwe bevolkingspeiling door bureau Onderzoek en Statistiek. Opdrachtgever is de gemeentelijke afdeling Stadsontwikkeling (Chantal Oversteegen).

Doel onderzoek/probleemstelling

Doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in meningen, gedrag en ervaringen rond houtstook. Gebruikers van kachels of haarden vormen daarbij een aparte doelgroep. De resultaten worden gebruikt bij de uit te werken maatregelen (communicatie en workshops) en verdere vormgeving van beleid. We beperken ons tot houtstook binnen de woning. In ontwikkeling zijn:

- Doorlopende communicatie over houtstook, gezondheidseffecten en overlast.
- Workshops 'stoken met minder overlast' om stooktechnieken te verbeteren/bewustwording.
- Mogelijke invoering subsidieregeling voor na-geschakelde techniek.
- Onderzoek naar opnemen van regels over het gebruik van houtkachels.

Onderzoeksvragen

Vanuit de informatiebehoefte zijn de vraagthema's:

1. Inventarisatie stookmiddelen in de woning (type, leeftijd);
2. Soort gebruik, frequentie gebruik in stookseizoen;
3. Bekendheid en toepassing goed stookgedrag;
4. Houding t.o.v. bepaalde instrumenten/maatregelen;
5. Bekendheid en gebruik stookwijzer.nu, stookalert;
6. Ervaren overlast in stookseizoen: type overlast, frequentie;
7. Bekendheid meldingskanalen overlast.

Onderzoeksofzet en respons

Om de hierboven genoemde onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden legden we in juli 2021 een vragenlijst voor aan het Nijmeegse stadspanel, ruim 4.100 betrokken Nijmegenaren. Een dergelijke opiniepeiling is een doelmatige onderzoeksmethode waarbij een divers publiek kan worden bevraagd, goed verspreid over onze stad. Binnen een gestelde onderzoekstermijn bedroeg de respons totaal 1.651 panelleden (39% van een paneltotaal van 4.186 personen).

1. Aanwezigheid en gebruik houtkachels

Als we de categorie kolen/gas/outdoor buiten beschouwing laten dan beschikt zo'n 17% van de Nijmeegse paneleden over een houtkachel, hout-gestookte haard of pellet-kachel in de woning. Uit een eerdere peiling onder het Nijmeegse stadspanel in 2016 kwam een vergelijkbare 16% met een houtkachel of hout gestookte open haard naar voren.

Figuur 1: Heeft u een houtkachel, pellet-kachel of open haard in uw woning?

	Panel*
Vrijstaande kachel	7%
Open haard	7%
Inzethaard	2%
Pellet-kachel	1%
Type niet bekend	1%
Anders	3%
Nee, geen stookmiddel	79%

*Betreft alle 1.651 panelleden die repondeerden. Door afronding kan het totaal enigszins afwijken van 100%.

Binnen de categorie 'anders' zijn vooral genoemd kolenkachels, gaskachels en gasgestookte open haarden. Daarnaast ook kachels/haarden bij veranda, serre of terras.

Er zijn geen hele grote verschillen binnen Nijmegen, maar verhoudingsgewijs zijn er meer stookmiddelen aanwezig in Nijmegen-Midden, Nieuw-West en Nijmegen-Oost. In Nieuw-West staan veel vrijstaande houtkachels, net als in stadsdeel Nijmegen-Midden. Daar zien we ook relatief veel open haarden.

Figuur 2: Hoe oud is uw kachel/open haard?

	Panelleden met houtkachel*
Jonger dan 5 jaar	13%
5 tot 15 jaar	36%
16 - 20 jaar	16%
Ouder dan 25 jaar	31%
Weet niet	5%

* Betreft panelleden in bezit van houtkachel, pellet-kachel of open haard in de woning

Een behoorlijk deel van de houtkachels, pellet-kachels of open haarden in Nijmegen (ongeveer een derde deel) is ouder dan 25 jaar. Tegelijkertijd is bijna de helft jonger dan 15 jaar. Er zijn wat dit betreft geen duidelijke verschillen tussen onze stadsdelen, los van Nijmegen-Midden dat relatief veel houtkachels kent die ouder dan 25 jaar zijn.

Figuur 3: Met welk doel gebruikt u de kachel of open haard in het stookseizoen (de periode oktober – april) vooral?

	Panelleden met houtkachel
Vooralsfeerverwarming	48%
Vooralbijverwarming	23%
Vooralhoofdverwarming	8%
Geen gebruik of anders	21%

De panelleden met een kachel of open haard gebruiken deze vaak voor sfeerverwarming (48%). Zo'n 8% van de Nijmeegse kachel- of haardbezitters gebruikt deze vooral als hoofdverwarming (om het huis mee te verwarmen). Er zijn wat dit betreft geen duidelijke verschillen tussen onze stadsdelen. Er is ook een substantiële groep (21%) die aangeeft er geen gebruik van te maken of een andere gebruiksvorm beschrijft (voornamelijk back up bij stroomuitval of probleem met stadsverwarming).

Figuur 4: Hoe vaak heeft u het afgelopen stookseizoen (oktober 2020 - april 2021) uw kachel of open haard gebruikt?

	Panelleden met houtkachel
Dagelijks	5%
4 – 6 keer per week	9%
1 – 3 keer per week	18%
1 – 3 keer per maand	19%
Minder dan 1x per maand	24%
Niet	25%

In het afgelopen stookseizoen (oktober – april) gebruikte een derde deel van de panelleden de houtkachel frequent: van wekelijks tot dagelijks (opgeteld 32%). Tegelijkertijd is er ook een kwart (24%) dat minder dan 1x in de maand stookt en daarnaast een kwart (25%) dat aangeeft geen gebruik te maken van kachel of open haard. Er zijn wat de gebruiksfrequentie betreft geen duidelijke verschillen tussen de stadsdelen, in Nijmegen-Oost en Nieuw-West is iets meer niet-gebruik zichtbaar.

2. Goed stookgedrag

Onder goed stookgedrag verstaan we in dit onderzoek:

- Niet stoken van geveerd, gebeitst of geïmpregneerd hout.
- Gebruik van (minimaal 2 jaar) gedroogd hout.
- Kleinste houtjes bovenop, van boven aansteken.
- Voldoende luchttoevoer (hout niet smoren).
- Schoorsteen minimaal 1 maal per jaar geveegd.
- Vuur uitlaten bij windstil en/of mistig weer.

Bekendheid en toepassing uitgangspunten goed stookgedrag

Van de panelleden met een houtkachel is naar eigen zeggen 65% bekend met de uitgangspunten van goed stookgedrag, en 19% enigszins. Opgeteld 17% is hiervan niet op de hoogte.

Figuur 5: Bent u bekend met de adviezen rond zogenaamd 'goed stookgedrag'?

	Panelleden met houtkachel
Niet bekend	14%
Enigszins bekend	19%
Ja, bekend	65%
Weet niet	3%

Ook de bezitters van pellet-kachels of open haarden zijn in meerderheid bekend met adviezen rond 'goed stookgedrag', maar van deze groepen geeft een wat groter deel aan er niet bekend mee te zijn. Er zijn geen duidelijke verschillen tussen de stadsdelen gemeten.

Wat zijn in uw ogen de drie belangrijkste adviezen van 'goed stookgedrag'?

Desgevraagd benoemen kachelbezitters allerlei zaken die in hun ogen bij 'goed stookgedrag' horen. De belangrijkste associaties die naar voren komen:

1. Specifieke eisen stellen aan het stookhout: vooral genoemd zijn 'goed hout', droog, onbehandeld;
2. Slechts stoken bij passende weersomstandigheden: bij wind, bij lage luchtvochtigheid/geen mist;
3. De wijze van aansteken, o.a. de 'Zwitserse methode'.

Andere adviezen die meerdere respondenten naar eigen zeggen belangrijk vinden: zorgen voor trek of luchttoevoer, niet te vaak stoken, onderhoud van schoorsteen en kachel.

Ook genoemd zijn: alleen resthout stoken, alleen inlands hout stoken, instemming of overleg met de burens zoeken.

Een klein deel van de respondenten benoemt andere associaties, die niet direct onder de adviezen van 'goed stookgedrag' kunnen worden geschaard. Vaker genoemd is de bewuste keuze voor een andere stookwijze zoals een open haard op gas of een hoogrendement-model.

Bekendheid en toepassing uitgangspunten goed stookgedrag

We leggen het deel van het panel dat over een stookmiddel beschikt zeven uitgangspunten van goed stookgedrag voor. Kende men deze? Past men ze toe?

De bekendste uitgangspunten van goed stookgedrag zijn:

1. Niet stoken van geverfd, gebeitst of geïmpregneerd hout.
2. Schoorsteen minimaal 1 maal per jaar geveegd.
3. Vuur uitlaten bij windstil en/of mistig weer.

De minst bekende uitgangspunten van goed stookgedrag zijn:

1. Gebruik van gekloofd hout.
2. Gebruik van (minimaal 2 jaar) gedroogd hout.

De meest toegepaste uitgangspunten van goed stookgedrag zijn:

1. Voldoende luchttoevoer (hout niet smoren).
2. Gebruik van gekloofd hout.
3. Gebruik van (minimaal 2 jaar) gedroogd hout.

De minst toegepaste uitgangspunten van goed stookgedrag zijn:

1. Kleinste houtjes bovenop, van boven aansteken.
2. Schoorsteen minimaal 1 maal per jaar geveegd.

Er zijn wat bekendheid en toepassing betreft geen duidelijke verschillen tussen onze stadsdelen.

Schoon, gedroogd en gekloofd hout

Figuur 6: We leggen u nu zeven uitgangspunten van goed stookgedrag voor. Kende u deze? Past u ze toe?

	Panelleden met houtkachel
Niet stoken van geverfd, gebeitst of geïmpregneerd hout	
Kende ik	74%
Pas ik toe	78%
Gebruik van gekloofd hout	
Kende ik	63%
Pas ik toe	82%
Gebruik van (minimaal 2 jaar) gedroogd hout	
Kende ik	65%
Pas ik toe	81%
Kleinste houtjes bovenop, van boven aansteken	
Kende ik	68%
Pas ik toe	70%
Voldoende luchttoevoer (hout niet smoren)	
Kende ik	66%
Pas ik toe	82%
Schoorsteen minimaal 1 maal per jaar geveegd	
Kende ik	73%
Pas ik toe	73%
Vuur uitlaten bij windstil en/of mistig weer	
Kende ik	71%
Pas ik toe	75%

Bekendheid en opvolging stookwijzer en stookalert

Figuur 7: Bekend met 'stookwijzer.nu' en het zogenaamde 'stookalert' van RIVM?

Stookwijzer.nu	Panelleden met houtkachel
Bekend	38%
Wel eens van gehoord	21%
Onbekend	41%
Stookalert RIVM	
Bekend	32%
Wel eens van gehoord	22%
Onbekend	46%

Ongeveer een derde van de panelleden met houtkachel is bekend met stookwijzer.nu en/of stookalert. Ruim 40% is er niet mee bekend. Er zijn geen duidelijke verschillen tussen de stadsdelen gemeten. Een kwart volgt de adviezen niet (altijd) op.

Figuur 8: U bent bekend met stookwijzer en/of RIVM-stookalert. In hoeverre volgt u de gepresenteerde adviezen op?

	Panelleden met houtkachel, bekend met stookwijzer/alert
In principe volg ik de adviezen op	75%
Anders	10%
Niet (altijd), want er wordt te vaak een negatief stookadvies gegeven	9%
Ik heb geen behoefte aan stookadvies want ik pas goed stookgedrag toe	9%
Niet (altijd), want ik gebruik houtstook als hoofdverwarming	5%
Niet (altijd), want ik bepaal zelf wanneer ik stook	1%

Door afronding kan het totaal enigszins afwijken van 100%.

In de categorie 'anders' is qua opvolging van adviezen opgemerkt:

- Ik heb geen behoefte aan stookadvies maar let tevens op de adviezen.
- Ik volg goed verstand en RIVM-stookalert op want de stookwijzer geeft vaak ook negatief advies als het wel kan
- In principe volg ik de adviezen op, maar ik blijf nadenken. Soms geeft de stookwijzer een negatief advies, terwijl het buiten flink waait en er geen sprake is van mist. Dan stoken we toch, mits de wind en dus de rook niet bij de burens binnen waait.
- We hebben een open gashaard, dus deze adviezen zijn voor ons niet van toepassing
- Stookwijzer is te negatief, want die kijkt naar fijnstof in de lucht en die komt echt niet allemaal van houtstook, maar kan ook van verkeer komen of natuurlijke oorsprong
- Vragen zijn niet van toepassing voor palletkachel.
- Ik controleer niet altijd in de app wat het advies is, alleen bij twijfel. Als ik het controleer, volg ik het advies

3. Overlast van houtrook in stookseizoen

Mate van overlast

Zo'n 20% van het Nijmeegs stadpanel ervaart in de woonomgeving regelmatig of vaak hinder van houtrook (tijdens het stookseizoen oktober-april). Ruim de helft (54%) ervaart in die periode (bijna) nooit overlast buiten de woning. Binnen de woning speelt overlast in geringere mate. Daar ervaart 14% regelmatig of vaak hinder van houtstook tijdens het stookseizoen. Meer dan de helft (65%) ervaart dan (bijna) nooit overlast binnen de woning.

Figuur 9: Ervaart u tijdens het stookseizoen (oktober-april) wel eens overlast van houtstook?

In mijn woonomgeving:	Panel
(Bijna) nooit	54%
soms	25%
geregeld	12%
vaak	8%
weet niet / anders	1%

In mijn woning:	Panel
(Bijna) nooit	65%
soms	19%
geregeld	8%
vaak	6%
weet niet / anders	1%

Enige achtergronden bij ervaren overlast in de woonomgeving en binnen de woning:

- Er zijn geen duidelijke verschillen zichtbaar tussen eigenaren en niet-eigenaren van houtkachels. De tweede groep (de niet-eigenaren) geeft iets vaker aan geregeld of vaak overlast te ervaren in woonomgeving en woning (opgeteld 2 procentpunten meer).
- In Lindenholt en Oud-West komt wat meer overlast van houtrook naar voren in de woonomgeving (respectievelijk 24% en 22% ervaart daar geregeld of vaak rookhinder). In Nijmegen-Centrum is er verhoudingsgewijs minder hinder (woonomgeving én woning).

Type overlast

Panelleden die overlast aangeven bedoelen daar vooral mee: stankoverlast, rook in de woning (waaronder slaapkamer), zorgen over gezondheidsrisico's en het niet prettig in de tuin kunnen zitten.

Figuur 10: Kunt u deze overlast nader omschrijven? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Panel
Stankoverlast	85%
Rook dringt door in de woning, in de slaapkamer	76%
Zorgen over gezondheidsrisico's	37%
Kan niet in de tuin zitten	35%
Gezondheidsklachten	29%
Kan woning niet of nauwelijks ventileren	25%
Er ontstaan conflictsituaties met burens	11%
Zorgen over brand	8%
Anders	6%

Onder 'anders' zijn genoemd:

- overlast door bruinkool, afvalhout, geveerd hout;
- neerslag van roet, aanslag;
- overlast bij buitenactiviteiten als hardlopen en hond uitlaten;
- milieuschade;
- hoesten, astmatische reactie, branderige ogen, irritatie neus en keel;
- niet bespreekbaar zijn bij stokers.

Qua type overlast zijn in Lindenholt in sterkere mate dan gemiddeld stankoverlast, conflicten over overlast met de burens en zorgen over gezondheid naar voren gekomen. In Nijmegen-Oud-West zijn bovengemiddeld stankoverlast, niet in de tuin kunnen zitten en zorgen over gezondheid gemeld.

Melden van overlast

Figuur 11: Er bestaan diverse mogelijkheden om overlast van houtstook te melden. Welke van de volgende mogelijkheden kende u al? (Meerdere antwoorden mogelijk)

	Panel
Meld en Herstel	48%
Contactformulier nijmegen.nl	12%
Stookwijzer.nu	10%
S@men (provinciaal meldpunt)	1%

De diverse meldingsmogelijkheden voor overlast van houtrook lijken niet echt bekend, behoudens de meld- en herstelapp (bij 48% bekend). Er zijn geen duidelijke verschillen in bekendheid van meldingsmogelijkheden tussen bezitters en niet-bezitters van stookmiddelen. De bekendheid van de Meld en Herstel-app is het grootst in Dukenburg en Nijmegen-Centrum.

Enkele aanvullende opmerkingen die zijn geplaatst:

- Ik ken de mogelijkheden niet om zo iets te melden. Daaraan is m.i. onvoldoende ruchtbaarheid gegeven.
- Ik ken heb wel de app meld en herstel en ken S@men, maar wist niet dat ik daar houtstook-overlast kon melden.
- Mocht ik al last hebben, dan ga ik rechtstreeks naar die persoon en dan lossen we het samen op. (...) Gewoon je burens aanspreken en overleggen. Ik vind het gek dat je het extern meldt en niet eerst even zelf bespreekt.
- Als je er last van hebt en je weet wie er stookt vragen om tijdens windstil weer vragen niet de openhaard te stoken.
- Op de eerste drie opties worden meldingen niet aangenomen, volgens betreffende meldpunten (meldherstel, samen, contactformulier). Waarom worden deze dan genoemd hier?
- Buurtapp
- Melden bij gemeenteraad
- melding bij omgevingsdienst ODRN
- gewoon googlen en gemeente verwittigen
- Direct terugkoppeling naar de veroorzaker op buurtniveau
- ik was mij er niet van bewust dat dit kan zonder de politie in te schakelen
- Houtrook.nl

4. Luchtkwaliteit: houding, interventie

Om en nabij de helft van de panelleden vindt de luchtkwaliteit in Nijmegen slechter dan in de omgeving van de stad (51%), maakt zich in relatie hiermee zorgen over de eigen gezondheid (40%) en/of ziet een relatie met houtstook (65%).

Figuur 12: Houding luchtkwaliteit (stellingen)

De luchtkwaliteit in Nijmegen is slechter dan in de omgeving van de stad

	Panel
Eens	51%
Niet eens/niet oneens	15%
Oneens	7%
Weet niet	28%

Ik maak me zorgen over mijn gezondheid vanwege de luchtkwaliteit in Nijmegen

	Panel
Eens	40%
Niet eens/niet oneens	28%
Oneens	26%
Weet niet	6%

Het stoken van hout door particulieren verslechtert de luchtkwaliteit

	Panel
Eens	65%
Niet eens/niet oneens	16%
Oneens	10%
Weet niet	8%

Niet-stokers zijn wat vaker van mening dat de luchtkwaliteit in Nijmegen slechter is dan in de omgeving van de stad (betreft enkele procentpunten). Ook maakt een wat groter deel van deze groep zich zorgen over de eigen gezondheid vanwege de luchtkwaliteit in Nijmegen.

Panelleden met een houtkachel tonen zich bewust van het feit dat het stoken van hout door particulieren de luchtkwaliteit verslechtert: 70% van hen is het hier mee eens.

Interventies?

De gemeente Nijmegen denkt na over mogelijkheden om de impact van houtstook in onze stad te verkleinen. In hoeverre zijn panelleden het eens met stellingen rond mogelijke interventies? De meeste steun lijkt er te zijn voor:

1. Meer voorlichting over houtstook, gezondheidseffecten en melden van overlast (76%).
2. Het door de gemeente stellen van grenzen/regels rond het verbranden van hout (61%).

Figuur 13a: Interventie luchtkwaliteit (stellingen)

Meer voorlichting over houtstook, gezondheidseffecten en overlastmelden is belangrijk

	Panel
Eens	76%
Niet eens/niet oneens	14%
Oneens	7%
Weet niet	3%

Speciale workshops helpen om stooktechnieken van stokers te verbeteren

	Panel
Eens	47%
Niet eens/niet oneens	20%
Oneens	17%
Weet niet	16%

Subsidieregeling voor filtering van rook is kansrijk om stankoverlast te verminderen

	Panel
Eens	36%
Niet eens/niet oneens	19%
Oneens	27%
Weet niet	18%

Als het gaat om meer voorlichting zijn er geen verschillen in beantwoording naar bezit van een stookmiddel of naar stadsdeel. Workshops: bezitters van houtkachels zijn hier minder van overtuigd, zij zijn het vaker oneens met de stelling. Van subsidie voor filtering zijn houtkachel-bezitters dan weer wel in grotere mate van overtuigd (44%) terwijl een derde van de niet-bezitters hier in geloofd.

Figuur 13b: Interventie luchtkwaliteit (stellingen deel B.)

De gemeente moet grenzen/regels gaan stellen rond het verbranden van hout

	Panel
Eens	61%
Niet eens/niet oneens	15%
Oneens	19%
Weet niet	5%

Buurtbemiddeling kan bewoners helpen er samen uit te komen

	Panel
Eens	49%
Niet eens/niet oneens	22%
Oneens	15%
Weet niet	14%

De gemeente kan zich beter niet bemoeien met het stoken van hout door particulieren

	Panel
Eens	17%
Niet eens/niet oneens	17%
Oneens	62%
Weet niet	4%

Zoals gezegd is een meerderheid (61%) van mening dat de gemeente grenzen/regels moet gaan stellen rond het verbranden van hout. Onder kachelbezitters is er een geringer draagvlak: 38% van hen is het eens met de stelling en 38% oneens. Als het gaat om buurtbemiddeling zijn er geen duidelijke verschillen naar bezit van stookmiddelen of woonlocatie.

Een aandeel van 17% van het panel is van mening dat de gemeente zich beter niet kan bemoeien met het stoken van hout door particulieren. Onder bezitters van houtkachels is deze groep groter: daarvan vindt 27% dat de gemeente afzijdig moet blijven. In Dukenburg is dat aandeel met 23% ook enigszins bovengemiddeld. Zo'n 43% van de kachel-bezitters vindt dat er wel grenzen gesteld mogen worden, bij de niet-kachel-bezitters is dat 66%.

Regels rond het verbranden van hout?

Van het panel is 61% van mening dat de gemeente grenzen/regels moet stellen rond het verbranden van hout. Waar denken zij aan? Desgevraagd benoemen zij diverse categorieën van grenzen of regels.

Het meest genoemd zijn:

- Een algemeen stookverbod. Vooral omdat het duidelijk en effectief is. Daarbij is in bepaalde gevallen aangegeven dat er een bepaalde eindtermijn moet zijn of een fasegewijze invoering.
- Een specifiek(er) stookverbod, in relatie tot bepaalde voorwaarden:
 - Binnen dichtbebouwde- of dichtbevolkte stadsdelen, wijken, buurten of straten;
 - In woongebieden;
 - Bij bepaalde weertypen, zoals windstil of mist;
 - Bij een bepaalde drempel qua luchtkwaliteit;
 - In bepaalde tijdsperiodes, zoals na 20.00 uur, of buiten het stookseizoen;
 - Voor kachels die veel rook(overlast) geven (leeftijd, types);
 - Luchtkwaliteit directe omgeving maatstaf, bijvoorbeeld smog;
 - Buiten stoken door particulieren apart verbieden (bovenmatig vervuilend en overlast gevend);
 - Per gebied maximeren.

Daarnaast zijn als potentiële grenzen of regels genoemd:

- Verplichte keuring van stookmiddelen, vergunning, meldplicht bij aankoop en gebruik, certificering, bepaalde typen kachels niet toestaan.
- Ingrijpen bij overlast-casussen. Overlast(meldingen) moeten consequenties krijgen voor de stoker. Rookverbod bij aanwijsbare overlast of milieu-impact.
- Verplichting tot filters (soms aangevuld met statement dat stokers zelf de kosten dienen te betalen).
- Verlenging van schoorstenen.
- Verplichting jaarlijks vegen.
- Belasting op brandhout en kolen.
- Maximum emissierechten per huishouden, uitstooteisen, wettelijke limiet.
- 'Schoon stoken' als uitgangspunt voor regels.
- Minimum afstand rookkanaal tot andere woningen instellen.
- Subsidie voor verwijdering stookmiddel.
- Verbod aanleg stookmiddel bij nieuwbouw.
- Regels t.a.v. het stookhout: schoon, gedroogd, gekloofd (certificering, goedkeuring).

Vermeldenswaardig is dat een aantal respondenten zich zorgen maakt over handhaving. Zijn oude en/of nieuwe regels te handhaven? Gebeurt dat ook? Twijfels daarover worden geuit.

Bijlagen

Vragenlijst peiling houtstook (stadspanel), Bureau O&S, juli 2021

Beste panelleden,

Dit keer zijn we op zoek naar uw ervaringen, gedrag en mening over het stoken van houtkachels en open haarden (kortweg 'houtstook' genoemd). De resultaten van deze peiling worden gebruikt bij het voorbereiden van voorlichting, communicatie en workshops en bij verdere vormgeving van beleid. We beperken ons tot houtstook binnen de woning. Opdrachtgever is de gemeentelijke afdeling Stadsontwikkeling.

< *Allen => inventarisatie stookmiddelen in de woning (type, leeftijd)* >

1. Heeft u een houtkachel, pelletkachel of open haard in uw woning?

- Nee -> VRAAG 9
- Open haard
- Inzethaard
- Vrijstaande kachel
- Pellet kachel
- Ja, maar ik weet niet precies welke type
- Anders, namelijk

< *Bezitters/gebruikers van kachels of haarden* >

2. Hoe oud is uw kachel/open haard?

- Jonger dan 5 jaar
- 5 tot 15 jaar
- 16 - 20 jaar
- Ouder dan 25 jaar
- Weet niet

< *Soort gebruik* >

3. Met wel doel gebruikt u de kachel of open haard in het stookseizoen (de periode oktober – april) vooral?

- Vooral hoofdverwarming
- Vooral bijverwarming
- Vooral sfeerverwarming
- Anders, namelijk:

< *Frequentie gebruik in stookseizoen* >

4. Hoe vaak heeft u het afgelopen stookseizoen (oktober 2020 - april 2021) uw kachel of open haard gebruikt?

- Dagelijks
- 4 – 6 keer per week
- 1 – 3 keer per week
- 1 – 3 keer per maand
- Minder dan 1x per maand
- Niet ->ga naar vraag 9

< Bekendheid goed stookgedrag >

5. Bent u bekend met de adviezen rond zogenaamd 'goed stookgedrag'?

- Niet bekend -> vraag 7
- Enigszins bekend -> vraag 6
- Ja, bekend -> vraag 6
- Weet niet -> vraag 7

<Bekendheid toetsen, belang>

6. Wat zijn in uw ogen de drie belangrijkste adviezen van 'goed stookgedrag'?

(s.v.p. in enkele woorden omschrijven)

1. 2. 3.

< Bekendheid en toepassing uitgangspunten goed stookgedrag >

7. We leggen u nu zeven uitgangspunten van goed stookgedrag voor. Kende u deze? Past u ze toe?

	Kende ik	Pas ik toe
Niet stoken van geverfd, gebeitst of geïmpregneerd hout	☐	☐
Gebruik van gekloofd hout	☐	☐
Gebruik van (minimaal 2 jaar) gedroogd hout	☐	☐
Kleinste houtjes bovenop, van boven aansteken	☐	☐
Voldoende luchttoevoer (hout niet smoren)	☐	☐
Schoorsteen minimaal 1 maal per jaar geveegd	☐	☐
Vuur uitlaten bij windstil en/of mistig weer	☐	☐

8. In Nijmegen zijn 'stookwijzer.nu' en het zogenaamde 'stookalert' van RIVM voor u beschikbaar. Bent u hiermee bekend?

	Bekend	Wel eens van gehoord	Onbekend
Stookwijzer.nu	☐ -> 8b	☐	☐
Stookalert RIVM	☐ -> 8b	☐	☐

8b. U bent bekend met stookwijzer en/of RIVM-stookalert. In hoeverre volgt u de gepresenteerde adviezen op?

- In principe volg ik de adviezen op
- Niet (altijd), want ik gebruik houtstook als hoofdverwarming
- Niet (altijd), want er wordt te vaak een negatief stookadvies gegeven
- Niet (altijd), want ik bepaal zelf wanneer ik stook
- Ik heb geen behoefte aan stookadvies want ik pas goed stookgedrag toe
- Anders namelijk

< Allen => ervaren overlast in stookseizoen: frequentie en type overlast >

9. Ervaart u wel eens overlast van houtstook tijdens het stookseizoen (oktober – april)?

In mijn woonomgeving:

- (Bijna) nooit
- Soms ->
- Geregeld ->
- Vaak ->
- Weet niet/anders

In mijn woning:

- (Bijna) nooit
- Soms ->
- Geregeld ->
- Vaak ->
- Weet niet/anders

Bij vaak, geregeld en soms ->

10. Kunt u deze overlast nader omschrijven? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Stankoverlast
- Rook dringt door in de woning, in de slaapkamer
- Kan woning niet of nauwelijks ventileren
- Kan niet in de tuin zitten
- Gezondheidsklachten
- Zorgen over gezondheidsrisico's
- Zorgen over brand
- Er ontstaan conflictsituaties met burens
- Anders, namelijk

11. Er bestaan diverse mogelijkheden om overlast van houtstook te melden. Welke van de volgende mogelijkheden kende u al?

	Bekend als meldpunt overlast
Meld en Herstel	☐
S@men (provinciaal meldpunt)	☐
Contactformulier nijmegen.nl	☐
Stookwijzer.nu	☐
Anders namelijk:	☐

< Allen => houding (bewust zijn, zorgen maken), kennis (impact op gezondheid) >

12. Bent u het eens met de volgende stellingen?

eens - niet eens/niet oneens – oneens – weet niet

De luchtkwaliteit in Nijmegen is slechter dan in de omgeving van de stad

Ik maak me zorgen over mijn gezondheid vanwege de luchtkwaliteit in Nijmegen

Het stoken van hout door particulieren verslechtert de luchtkwaliteit

< Houding t.o.v. instrumenten/maatregelen >

13. De gemeente Nijmegen denkt na over mogelijkheden om de impact van houtstook in onze stad te verkleinen. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

eens - niet eens/niet oneens – oneens – weet niet

Meer voorlichting over houtstook, gezondheidseffecten en het melden van overlast is belangrijk

Speciale workshops helpen om stooktechnieken van stokers te verbeteren

Een subsidieregeling voor filtering van rook is kansrijk om stankoverlast te verminderen

De gemeente moet grenzen/regels gaan stellen rond het verbranden van hout->
Buurtbemiddeling kan bewoners helpen er samen uit te komen
De gemeente kan zich beter niet bemoeien met het stoken van hout door
particulieren

**13b. U gaf aan dat de gemeente grenzen/regels moet stellen rond het
verbranden van hout. Aan welke grenzen en regels rond houtstook denkt u?**

.....

14. In welk stadsdeel woont u?

- Centrum (inclusief Benedenstad)
- Nijmegen-Oost (inclusief Bottendaal)
- Oud-West (Biezen, Wolfskuil)
- Nieuw-West (Hees, Heseveld, NBO)
- Nijmegen-Midden (Nije Veld, Hazenkamp, Goffert, St. Anna, Heijendaal)
- Nijmegen-Zuid (Hatertse Hei, Grootstal, Hatert, Brakkenstein)
- Lindenholt
- Dukenburg
- Nijmegen-Noord
- Weet niet/anders

< *Tips en suggesties* >

15. Tenslotte, heeft u nog opmerkingen, tips of suggesties?

.....